

»Angot asszony leánya«. (L. o.) »Cornevillei harangok«. (L. o.) »Az erényes Metella«, (»Le Capitole«) víg opera 4 képb. Társszerző: *Ferrier*. Zen. szerz. *Serpette* Gaston. Ford. *Komor* Gyula. Bem. 1896. szept. 26. Budai Színkör. »Koko«, énekes boh. Ford. *Rákosi* Jenő. Bem. Népszínház.

Claque. (klakk). Szervezett és fizetett tapsoló emberek (claqueurs, klakkör) neve a színházakban. A claque megalapítója Nero császár, ki a római Amphitheatrumban 5000 erőteljes fiatalembert fogadott, hogy őt tapsolják és akik fényes fizetést húztak és elegáns öltözetet, gyűrűket és egyéb ajándékokat kaptak a császártól. A »Hasznos Mulatságok« *Bérelt tapsolók*-nak nevezi a claqueur-eket. (L. 1830. 21. sz., 167. o.)

Párizsban 1820-ban Assurance des Succès Dramatiques című társaság alakult, amely azt tűzte ki céljául, hogy darabokat sikerre visz. Természetesen, csak azokat, amelyeknek sikerét nála jó pénzért megrendelték. A társaság vezetője Sauton volt. A megrendelőnek be kellett jelentenie, mely jelenetek után kíván tapsot, nevetést, vagy könnyezést. Azt is meg kellett mondania, hol kívánja a nagy jeleneteket és hol kulmináljon a siker.

A claque-vezér a nézőtér minden részén elhelyezte a maga embereit. Az ő intésére csattant fel a taps, tört ki a kacagás, vagy indult meg a hápogásszerű könnyezés. A leghíresebb klakkvezér David papa volt. 1883. december havában halt meg, kilencvenéves korában. Utódja Fournier lett, aki hat színháznak szállította a sikert. 1890-ben halt meg és több millió frankot hagyott örököseinek.

Olaszországban még mindig divatban van, sőt fontos szerve a színháznak a megfizetett klakk. A klakkhoz tartozó tagok ismertetőjelül egy halottfejvel ellátott gyűrűt viselnek az újjukon. A művész föllépése előtt néhány nappal megjelenik a művésznél a klakk egyik vezetője, megállapodik vele a fizetendő tiszteletdíjban és megbeszéli a taps-programmot, ami annyit jelent, hogy pontosan megjelöli azokat a helyeket, amelyeket a klakknak tapsal meg kell szakítania. A tiszteletdíj a föllépő művész híressége szerint válto-

kozik ezer és ötvézezer líra között. Carusóról beszélik, hogy mikor utoljára föllépett a milánói Scala-ban, ötvézezer lírát kért tőle a klakk főnöke, mire Caruso tiltakozott az összeg nagysága ellen és azt mondta, hogy nem fizet semmit, neki sikere lesz klakk nélkül is. Erre az esti föllépés alkalmával irtózatosan megbukott és kifütyülték. Az olasz színházi köröknek nincs is szándékában szakítani a klakkrendszerrel, mert szerintük ez okvetlenül szükséges a közönség hangulatának fokozására.

Berlínben 1911-ben claque-gépet talált fel egy színigazgató. A megtapsolandó énekszám után a rendező egyszerűen igazít valamit ezen a gépen és erre lelkes tapsvihár hallatszik.

Nálunk 1863. április havában honosították meg a claque-rendszert a Nemzeti Színházban. Azonban e reform ellen kikel a *Hölgyfutár*, s a következőket írja április 30-iki kelettel: »A Nemzeti Színháznál egy idő óta tapsoncok vannak alkalmazva. Szép! Csakhogy Pest nem Páris, — itt bajosan fogja magát feltartani — mert itt nem lehet a közönség szemébe port szórni!« A M. Kir. Operaházban *Weidinger* Henrik volt a claque-főnök. Megh. 1910. dec. 11. *Bécsben*, a Burgtheaterben. 1886. jún. havában Wilbrandt igazgató beszüntette a fizetett tapsoncok működését. A bécsi udvari opera claqueurje Schöntag volt. Megh. 1898. márc. 23-án.

Claretie (klarti) **Jules**, (családi néven: Arsène Arnaud) a Comédie Française igazgatója, az Akadémia tagja, író, sz. 1840. dec. 3-án, *Limogesban*, megh. 1913. dec. 23-án, *Párizsban*. Már mint diák az irodalomnak szentelte életét. 1885-ben ki-nevezték a Comédie Française igazgatójává. Színművei, regényei, történelmi és publicisztikai művei egész kis könyvtárt tesznek ki. A Magy. Kir. Operaházban előadott műve: »Navarrai lány«, zen. szerz. *Massenet*. Ford. *Abrányi* Emil, 1894. Magyar tárgyú színműve: »Zilah herceg«, szmű. 4 felv. Ford. *Günther* Kégl Emerica. Bem. 1886. febr. 12. Nemzeti Színház.

Claudé (klodé) **Paul**, francia színműíró, tókiói, majd newyorki francia nagy-